ცნობის ფურცელი

სურათებიანი დამატება

48

დამატების № 45. | კვირა, 16 ივნისი 1902 წ. | გაზეთის № 1839.

ლ ო დ ი ნ ი

(მოპასანისა)

მამაკაცები ნასადილევს თამბაქოსა სწევდნენ და საუბრობდნენ. სალაპარაკო საგანი იყო იშვიათი მემკვიდრეობა და მოულოდნელი გამდიდრება. ერთი მესაუბრეთაგანი, გვარად Bრიუმანი, რომელსაც ზოგხი დიდებულს მასწავლებელს ეძახდნენ, და ზოგნი შესანიშნავს ვექილს, მივიდა ბუხართან, მიებჯინა მას და დაიწყო:

— მე ეხლა დავეძებ ერთს მემკვიდრეს საზარელ გარემოებისა გამო გადაკარგულს. ეს ისეთი უბრალო, მაგრამ მკაცრი დრამაა, რომელიც ყოველ დღე შეიძლება განმეორდეს და მიუხედავად ამისა უსაზარლეს შემთხვევად დარჩეს.

ექვსი თვის წინად მე დამიბარა ერთმა მომაკვდავმა და მითხრა: „მე მსურს მოგანდოთ დიდად ძნელი და მძიმე საქმე. გაისარჯეთ და ჩაიხედეთ ჩემს ანდერძში, აი იქ შაგიდაზე სძევს, თქვენთვის ნაანდერძევია 5000 ფრანკი იმ შემთხვევაში, თუ ვერ გაიმარჯვებთ; ხოლო თუ გაიმარჯვეთ, 100,000 ფრანკი. საქმე ეს არის: როდესაც მოვკდები უნდა მოსძებნოთ ჩემი შვილი." ავადმყოფმა მთხოვა მოვხმარებოდი სარეცელზე დაჯდომაში, რომ გაადვილებოდა ლაპარაკი. ხმა ნაწყვეტ-ნაწყვეტ ამოსდიოდა ყანყრატოდან და სული უგუბდებოდა.

მე გარშემო მივიხედ-მოვიხედე, სახლის მორთულობა მდიდარი ჩანდა; ოთახი, თუმცა უბრალოდ, მაგრამ მშვენიერად იყო მორთული, კედლები მაგარი ნაქსოვებით იყო შეფენილი, მაგრამ ნაზი ფერი ჰქონდა. მამაკვდავმა დაიწყო:

„თქვენ ერთად-ერთი კაცი ხართ, რომელსაც გიამბობთ საზარელს ამბავს. მე ყოველ ღონეს ვიღონებ, ძალას მოვიკრეფ და ბოლომდის გიამბობთ ყოველსავეს. საჭიროა, რომ თქვენ ყველაფერი იცოდეთ. დარწმუნებული ვარ, თქვენ გული გაქვთ და გრძნობიერი ხართ, მოინდომებთ ჩემს დახმარებას. ყური მიგდეთ.

გათხოვებამდის მე მიყვარდა ერთი ყმაწვილი კაცი, მაგრამ, რადგან საკმაოდ მდიდარი არ იყო, ჩემმა მშობლებმა უარი უთხრეს. მალე მე მიმათხოვეს ძრიელ მდიდარს კაცს. მე გავყევი მას გამოუცდელობისა, შიშისა, მორჩილებისა, დაუდევრობისა გამო, როგორც საზოგადოდ ყმაწვილი ქალები თხოვდებიან.

მეყოლა ვაჟი. ჩემი ქმარი რამდენიმე წლის შემდეგ გარდაიცვალა. ვინც მიყვარდა, უკვე ცოლ-შერთული იყო, მაგრამ როდესაც მნახა ქვრივი, საშინელმა სინანულმა შეიპყრო, რად არა ვარ თავისუფალიო. მოვიდა ჩემთან, და ჩემს წინ მწარედ ქვითინებდა. მე მისი მწუხარების მჭვრეტს გული მიკვდებოდა. მას შემდეგ ის ჩემი მეგობარი შეიქნა... შეიძლება თქვენ სთქვათ, რომ არ უნდა მიმეღო ის მეგობრად. მაგრამ მე ვიყავ მარტოდ-მარტო მწარე სევდითა და ფიქრებით გარემოცული, ხშირად სასოწარკვეთილებაში ვვარდებოდი. ამასთან მე ის კიდევ მიყვარდა... ის იყო ჩემთვის ერთად-ერთი ნუგეში: ჩემი მშობლებიც იმ ხანებში დაიხოცნენ. ის ხშირად მოდიოდა და ჩემთან მრთელს საღამოებს ატარებდა. მართალია, მისთვის ხშირად მოსვლის ნება არ უნდა მიმეცა, რადგან ცოლიანი კაცი იყო, მაგრამ ღონე არ მყოფნიდა უარი მეთქვა. სხვა რა გითხრათ! შემდეგ? შემდეგ, ის შეიქმნა ჩემი საყვარელი! როგორ მოხდა ეს—მე თვით არ ვიცი. და განა ვინმემ კი იცის როგორ მოხდება ხოლმე ეს?! თქვენ ჰფიქრობთ სხვაფრივ მოხდება განა, როცა ორ არსებას ერთმანეთისაკენ იზიდავს ეს დაუდგრომელი ძალა ურთიერთ სიყვარულისა?! თქვენ ჰფიქრობთ ყოველთვის შეიძლება წინააღმდეგობა,—მაშინაც კი როდესაც გთხოვენ ცრემლით, ვედრებით, ულრმესი გრძნობით, მუხლ-მოყრილნი და ვნებათა ღელვით?! ამას გთხოვს ის კაცი, რომელსაც თქვენ აღმერთებთ, რომლისათვის თქვენ გსურთ ყოველგვარი ბედნიერება, იყოს დაკმაყოფილებული მისი მცირე სურვილიც კი, გსურთ მიანდოთ ყოველგვარი სიხარული. ნუ თუ ყოველივე ეს უნდა დაჰგმოთ, უარი უთხრათ თქვენ ღმერთს მხოლოდ იმიტომ, რომ საზოგადოების აზრს დამორჩილდეთ?! რა ნაირს ძალას თხოულობს, რანაირს თავგამეტებას, და რა გვარი მოხერხებაა საჭირო, რომ უარჰყო საკუთარი ბედნიერება.

ერთი სიტყვით, მე გავხდი მისი საყვარელი და ბედნიერიც ვიყავი. 12 წლის განმავლობაში ვსტკბებოდი ამ ბედნიერებით. მე შევიქენ—აი ამაშია ჩემი უდიდესი სისუსტე და სისაძაგლე—შევიქენ მისი ცოლის ამხანაგი. ერთად ვზრდიდით ჩემს ვაჟს, ჩვენ ორთავენი ყოველ ღონეს ვხმარობდით ბავშვი

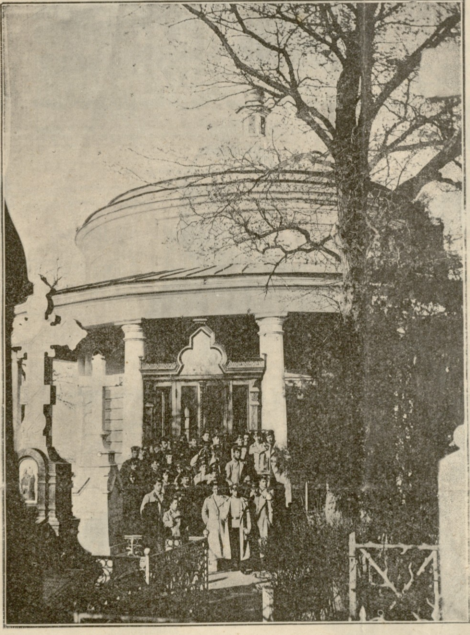

ტფილისის მოსწავლეთა მოგზაურობა რუსეთში. მგზავრნი ასკოლდის აკლდამასთან.

გამხდარიყო ჭეშმარიტი ადამიანი, გონიერი, სულგრძელი, მტკიცე ხასიათის და ფართო აზრების. ის 17 წლისა შეიქნა. იმასაც, ჩემს ყრმასაც, უყვარდა ის ჩემი საყვარელი, თითქმის იმდენად, რამდენადაც მე. ჩვენ ხომ ორთავენი ვუფრთხილდებოდით, ვუალერსებდით ბავშვს! ის ეძახდა: „კეთილო მეგობარო“, და უსაზღვროდ პატივსა სცემდა, მასაც ესმოდა მისგან გონიერი რჩევა, ყოველთვის ხედავდა მასში პატიოსნებისა და კეთილშობილების მაგალითს. ისიც სთვლიდა მას ჩემს ძველ ერთგულ ამხანაგად და თავის სულიერ მამად და მფარველად. მაგრამ დანამდვილებით არ ვიცი, რად სახავდა ჩემი მე ჩავეშვი სავარძელში. ვისხედით სიტყვის თქმაც ველარ მოგვეხერხ[illegible] გამოურკვეველი, მაგრამ მტკიცე სურვილ[illegible] ღამეს და გადავკარგულიყავ საუკუნოდ; ცრემლები ყე[illegible] მებჯინებოდა და ვქვითინებდი; ძარღვები ამეშალნენ, და ფ[illegible] ლენჯიანივით ვძიგძიგებდი. ვქვითინებდი გულ-მოკლული ი[illegible] საზარელის დანაშაულის გამომჟღავნების, იმ მტანჯველ სირ[illegible] ცხვილისა გამო, რომელიც შეიპყრობს ხოლმე ასეთს წამებაში დედის გულს. ჩემი მეგობარი მთლად დაბნეული იყო, ვერ გაებედნა ახლო მოსვლა, ჩემი მოკარება, ლაპარაკ[illegible] ბოლოს მითხრა:

საფრანგეთის ახალი სამინისტრო.

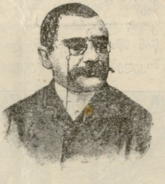

გარეშე საქმეთა მინისტრი დელკასე

სამხედრო მინისტრი გენერ. ანდრე

საზღვაო მინისტრი პელტანი

საფინანსო მინისტრი რუვიე

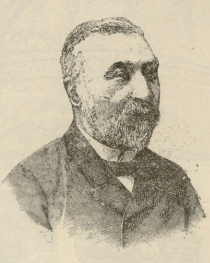

მინისტრ პრეზიდენტი და საშინაო საქმეთა მინისტრი კომბი

საერო განათლების მინისტრი შომიე.

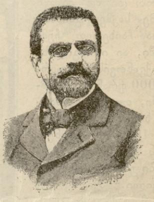

სავაჭრო მინისტრი ტრულიო

მინისტრი კოლონიებისა დუმერგი

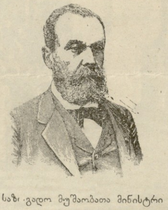

საზ. გადო მუშაობათა მინისტრი მარიუეჟულსი

შვილი ჩემს საყვარელს. შეიძლება ამ საგანზე მას არასოდეს არ უფიქრია, რადგან ბავშვობიდანვე შეჩვეული იყო, რომ ის კაცი თავის სახლში ენახა; ყოველთვის ჩემს ახლო, თვის ახლო, მუდმივ ჩვენით გართული და მზრუნავი ენახა.

ერთხელ, საღამოს, სამივეს ერთად უნდა გვესადილნა (ეს ჩემთვის უკეთესი დღესასწაული იყო). მე ორივეს ველოდი; გულს ვეკითხებოდი: რომელი შემოვა წინად?

კარები გაიღო: შემოვიდა ჩემი ძველი მეგობარი; მე ხელებ გაშვერით მივეგებე; იმან გრძნობით, ხანგრძლივ ტუჩებში მკოცნა... უცებ რაღაც ხმაურობამ, ფეხის ხმამ, თითქო შეუმჩნეველმა, ჩვენ შეგვაკრთო; გამოჩნდა მესამე პირი; ორთავემ მივიხედეთ. ჟანი, ჩემი შვილი, იდგა ჩვენს წინ. იდგა ფერმკრთალი, როგორც მკვდარი და გვიცქეროდა ჩვენ. ასეთმა გონება-დამფანტველმა თავზარდაცემამ სულ გასტანა ერთი წუთი; მე წავსდგი ბიჯი და გავუწოდე ხელები ჩემს შვილს, თითქო ვევედრებოდი მას. მაგრამ ვერ დავინახე, ის გავიდა.

— მე წავალ მის საძებრად... უნდა ვუთხრა მას... გავაგებინო... ბოლოს ხომ მაინც უნდა გაიგოს...

ამ სიტყვებით ის გავიდა. მე ველოდი... ველოდი ცოცხალმკვდარი და ბუხრის ცეცხლის თითეულს ტკაცუნზე ვკრთოდი აუტანელი აღშფოთებით და მტანჯავი შიშით. ვიცდიდი საათს, ორს, სამს ‍ და ვგრძნობდი, როგორ ვიშლებოდი ჭკუიდან, მინდოდა ყვირილი, გაქცევა, მაგრამ კუთები დამიდუნდნენ, ვერ ვინძრეოდი, სულ ველოდი და ველოდი. ვცდილობდი მიმხვდარიყავ, რა მოხდებოდა, მაგრამ მიუხედავად ყოველი ღონის ძიებისა ვერ წარმომედგინა ვერაფერი. ეხლა მეშინოდა, რომ ისინი არ შეხვედროდნენ ერთმანეთს. რას იზამენ? რას იზამს ჩემი შვილი? საოცარი ეჭვი და საზარელი წარმოდგენა მიგლეჯდა გულს.

სად არის ჩემი შვილი? რა მოუვიდა? ღამის 12 საათი იყო, რომ შემომიტანეს ჩემი საყვარლის მოკლე წერილი. მე ეხლაც მახსოვს იმ წერილის თითეული სიტყვა. „დაბრუნდა თუ არა თქვენი შვილი? მე ვერ ვიპოვნე ის. მე აქ ძირსა ვარ, მაგრამ არ მინდა შემოვიდე თქვენთან ასე გვიან“. იმავე წერილზე მე

...ჲი არ ...ა, რომ ... დავრჩი საუარ... ...ლმი და მთელს ღამეს ველოდი. ჩემმა მოსამსახურე გოგომ არაფერი იცოდა, და არცა რა ესმოდა; ხშირად შემოდიოდა ჩემთან, უთუოდ ჭკუაზე შემცდარი ვეგონე. მე ვისტუმრებდი მას ... ომელისამე სიტყვით ან ხე...ის გაქნევით. ბოლოს ის წავიდა ექიმის მოსაყვანად; ექიმმა დამათვალიერა და დამაწვინეს ლოგინში. მე დამემართა ტვინის ანთება.

ხანგრძლივის ავადმყოფობის შემდეგ გრძნობაზე მოვედი; მაშინვე დავინახე ჩემს სასტუმალთან მარტო ჩემი საყვარელი. მე დ... ყვირე „ჩემი შვილი? სად არის ჩემი შვილი?“ ჩემი მეგობარი პასუხს არ მაძლევდა.

— მოკვდა? მოკვდა? თავი მოიკლა?—ვყვიროდი მე.

— არა, გეფიცებით,—მიპასუხა მეგობარმა,—მაგრამ მიუხედავად ყოველგვარ ღონისძიებისა ვერ ვიპოვნეთ იგი.

მაშინ მე ერთბაშად გავცოფდი (ხანდისხან ადამიანს უმიზეზო მრისხანება შეიპყრობს ხოლმე) დავუყვირე: „გიკრძალავთ ჩემთან მოსვლას, ჩემს ნახვას, სანამ არ იპოვნით მას... გამშორდით!“

ის მაშინვე გავიდა; მას შემდეგ მე არ მინახავს არც ერთი და არც მეორე. და ვცოცხლობ ასე ოცი წელიწადია... შეგიძლიათ თქვენ ამის წარმოდგენა? გესმით თუ არა ეს საწყაულის განსაცდელი, ეს ნელი მუდმივი ტანჯვა ჩემი დედობრიული გულის, ეს აუტანელი დაუსრულებელი ლოდინი? არა, ეს მალე უნდა გათავდეს, მისთვის რომ მე მალე მოვკვდები და ვკვდები ისე, რომ ვერ ვიხილავ ვერც ერთს და ვერც მეორეს.

ის ჩემი მეგობარი ამ ოცის წლის განმავლობაში ყოველ დღე წერილებს მწერდა, მაგრამ, მე ერთს წუთსაც არ მომსურვებია მისი ნახვ... დი მხოლოდ ჩეს... შვილო ჩემო, ჩემო საყვარელო შვილო! მკვდარია ის თუ ცოცხალი? სად იმალება? შეიძლება ისეთ შორს მხარეშია, რომლის სახელიც არ ვიცი. ჰფიქრობს თუ არა ჩემზე? ჰო, რომ იცოდეს! როგორ სასტიკად და მკაცრად იქცევიან შვილები! ნუ თუ ესმოდა მას, როგორ საზარელ ტანჯვებს მახვევდა, როგორს სასოწარკვეთილებაში ჩამაგდო, ცოცხალი, კიდევ ყმაწვილი ქალი, და მიმატოვა უკანასკნელს დღემდე, — მე დედა მისი, რომელსაც მიყვარდა, მთელი ძალ-ღონით დედობრიულის სიყვარულითა! თქვენ უამბეთ მას ყველაფერი, განუმეორეთ მას ჩემი უკანასკნელი სიტყვები: „შვილო ჩემო, ჩემო ძვირფასო საყვარელო შვილო, ნუ იქნები ეგრეთი შეუბრალებელი საბრალო არსებათა; ცხოვრება უამისოდაც მკაცრია და სასტიკი. აბა წარმოიდგინე, შვილო, როგორი იქნებოდა დედიშენის ცხოვრება იმ წუთიდან, რაც შენ დასტოვე! ჩემო ძვირფასო, ჩემო საყვარელო, მიუტევე მას და შეიყვარე ეხლა მაინც, როცა მკვდარია, შეიყვარე იმიტომ, რომ საშინელის ტანჯვებით გამოისყიდა თავისი დანაშაული.“

მამაკვდავს სული უგუბდებოდა და მთლად კანკალებდა. თითქო მის წინ ნამდვილად მისი შვილი იდგა და მას ელაპარაკებაო. და შემდეგ დაუმატა:

— თქვენ ისიც უთხარით ჩემს შვილს, რომ იმ შემთხვევის შემდეგ „ის“ არ მინახავს არასოდეს. კიდევ ისიც უთხარით...— ერთს წუთს შეჩერდა და შემდეგ შესუსტებულის ხმით მითხრა.

— ეხლა გთხოვთ დამტოვოთ მარტო: მე მსურს სულ მარტო მოვკვდე, რადგან ისინი არ არიან ჩემს ახლო.

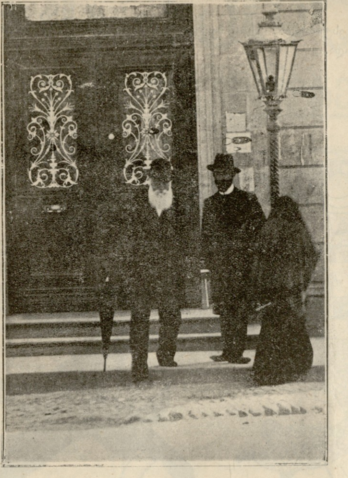

თ. კირილე ლორთქიფანიძე.

გადაღებულია საკუთარი კორესპონდენტისაგან „სევერნი ნომრები“-დან იმ დროს, როდესაც თ. ლორთქიფანიძე ბანკიდან გამოდიოდა.

ფოტოგრაფიულ სურათის გადაღება ქუთაისში.

...დაუმატა.

...ამოვედი და მწარედ ვსტიროდი. ჩემი მეეტლე გაკვირვებით სულ ჩემსკენ იხედებოდა...

მე ვერ ვიპოვნე ის, მისი შ...
ის იფიქრეთ იმაზე, მე კი ვიტყვი—ის ლ...

კოწიას-...

კორესპონდენტები ქუთაისში. ფოტოგრაფიული სურათის გადაღება.

ტფილისის „ინტელიგენტთა“ საბჭოში.

მარჯვენა. თქვენ სრულიად არას აკეთებთ, თავი უნდა დაანებოთ სამსახურს.
მარცხენა. მე კი არა, თქვენ არას აკეთებთ, თქვენ უნდა წახვიდეთ (უახლოვდება მარჯვენას).
მარჯვენა. რას მიახლოვდებით...
მარცხენა. უფრო ახლო მოვალ... (იწევს)
მარჯვენა. (ნისკარტს უღერებს) მოხვალ და მიიღებ კიდეც!..
მაყურებლები ხმოსნები. ძიძგე, ძიძგე!.....

გამომცემელი და დრ. რედაქტორი ალ. ჯაბადარი